

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. din Maramurăs

Apare odata pe septamana. — Abonamentul: pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

Dorim serbatori de Craciun fericite tuturor Romanilor de bine!

Craciunul.

Sărbătoarea păcii și a iubirii.

Dar dela 1914 incoace — In patru rânduri — nici cel mai mic sem al păcii, a iubirii nu l-a putut observa nimeni. A fost bătaie .. război!

Tineri nevrăstnici, oameni bătrâni și slabi, cu copiii lor, au fost trași, să mânânce pânea amară a cătăniei — rogu mi-te nu știu pentru ce.

Ca în celelalte zile, așa și la Crăciun, ropot de pușcă, bubuit de tun, schilodirea sărmanilor oameni, vaiete, plâns — par — că oamenii, au fost niște fiare.

Cât a avut de suferit lumea!. nu se poate descrie, nu se poate nici închipui.

Acasă — n'am avut casă.

Fără cruțare s'au recvirat locuințele, fânul lâna, vitele, cucuruzul, — tot ce am avut. Din toate părțile priviri aspre, cu neîncredere, parcă noi am jefuit de-a lungul și de-a latul Europa.

In semnul iubirii, a buneii invoiri, ni-s'au închis școlile, ne-au amuțit foile, am fost siliți, ca, atunci când milioanele de Germani, cu toată îngâmfarea teutonică s'au năpustit asupra României și au intrat în București; din iubire și numai din iubire s'auzau sunând clopotele în bisericile noastre.

N'a fost zi, n'a fost minută, să nu primim vre-o lovitura.

Oamenii ni-au fost prinși eșind din biserică, ca să fie duși la muncă silnică.

Așa . . . așa . . .

Stăteam și priviam buimăciți, ca și bolnavul!

Ne întrebam: Doamne, până când!

Ni-se părea, că nu mai avem scăpare, că ne prăpădim cu toții, — cu toate ce le aveam.

Si . . . și . . . acesta a fost scopul.

N'a fost pace, n'am văzut nici celea mai mici dovezi de iubire.

Cei mai negrii nori, se învârtiau deasupra noastră. Viforul cel mai năpraznic, cel mai cumplit, ce l-a văzut lumea a rupt, a surpat totul numai focul războiului lumina fără milă, și plângeam .. suspinam înădușit.

Așa a fost Crăciunul dela 1914 incoace, în patru rânduri.

*

„Mărire intru cei de sus .. lui Dumnezeu.“

Norii grei s'au deschis, și după vifor simțim căldura soarelui.

Graiul nostru nu va mai fi de batjocură.

Vom fi ascultați cu plângerile noastre.

Ne vom lumina, ne vom deștepta, ne vom insoți, vom munci — ? bine știind, că nisuițele noastre vor fi înțelese, limba noastră pricepută dela cancelaria cea mai umilită- — pâna la zidul cel mai de frunte.

Dirigătorii noștri, nu că să ne împedece, ci ne vor sprijini.

Lumină, multă inbire, înțelegere vom întimpina și vom înainta, pentru că a învins dreptatea.

Ne vom putea veseli, bucura, de rodul munciei noastre.

Datinile, cântecele, jocurile, petrecerile, no-a stre dragi le vom ținea din inimă, deschis.

Zelul, însuflețirea cu care ne-am luptat împotriva străinilor, puterea noastră de viață toată

Pretul 40 fl.

de acum înainte o vom putea folosi pentru binele nostru.

Și în munca noastră, vom fi ajutați de frații, cari sunt mai tari.

*

Atunci însă când ni-se încălzește inima de focul sfânt al iubirei de neam, să nu uităm, că în mijlocul nostru trăiește și vor trăi și oameni de alt neam, de altă lege,

Să nu cădem în păcatul foștilor noștri stăpânituri.

Să învățăm din trecut și tot ce a fost amar pentru noi, să nu-l luăm ca bun pentru ei.

În pacea care ne așteaptă, în pacea pentru învingerea căreia au luptat neamurile celea mai alese și bărbatii, cei mai de frunte ai lumii, în pacea care ne dă unirea tuturor Românilor, cu dreptate trebuie să îmbrățișem chiar pe vrajmășii noștri de ieri, — așa va fi :

„Pe pământ pace și între oameni bună învoire !

* * *

Moș Craciun.

Dragi copii din țara asta
Vă mirați voi cum se poate,
Moș Crăciun, din ceri de-acolo
De le știe toate — toate . . .

Uite cum, vă spune badea :
Iarna'n noapte pe zăpadă,
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă.

Ingerii se uită'n casă
Văd și spun, iar Moșul are
Colo'n cer, la el în tindă,
Pe genunchi o carte mare

Cu condei de argint el scrie
Ce copil și ce purtare :
Și de acolo știe Moșul
Că-i șiret el lucru mare.

Octavian Goga.

În ajun.

1918.

Pe pământ pace . . . între oameni bună învoire !

Ce triști și nemângăiați am petrecut serbătorile nașterii Domnului în anii trecuți. La auzul cuvintelor dzești pace . . . între oameni buna învoire, ni-se îndrepta fără voie privirea spre pământ, iar din peptul nostru, își făcea drum un adânc oftat de durere zguduindu-ne întreaga ființă. Eram în plin războiu ; moartea și secera miile de jertfe pe diferitele câmpuri de luptă. Mulțămirea și veselia de altă dată parcă ne-a fost părăsit pe veci. Jalea și durerea se sălășluise în sufletele noastre. Gândurile noastre zburau departe la cei dragi ai noștri, duși cine știe pe unde, să'nfrunte atacurile dușmane, să'și verse sângele pentru interese străine.

Așa trist a trecut Crăciunul din 1914 și 1915. Veni cel din 1916. Durerea din suflete ne era și mai mare, eram și mai nemângăiați. Ca și când toate puterile răufăcătoare ale ceriului s'ar fi conjurat contra ta biet popor român oropsit de soarte, așa'ți veneau loviturile una după alta.

Scumpii noștri frați din țară, cari în un elan de însuflețire trecură piscurile înzăpezite ale Carpaților să ne scape din robie, sunt siliți să se retragă din calea oștilor cutropitoare a unui împărat trufaș, care voia să pedepsească marea îndrăzneală a unei țărisoare . . . Ti-ai luat răsplata meritată pentru fapte, nemernice împărat ! . . . Ai ajuns mai pe jos de cât cel mai simplu cetățan ; air āmas fără patrie.

1916, ce an vitreg și acesta pentru noi. Cine ar putea spune oare, cum am serbătorit sfânta naștere a blândului Isus, când suferințele se țineau lanț, nu voiau să înceteze ? . . Sărăcie și lipsă pretutindeni !

Furia hunică cu care se aruncară Ungurii asupra instituțiilor noastre culturale și făimoasele ordinațiuni prin care ni-se oprea să cumpărăm pământ și eram despoiați de tot ce aveam pe acasă, ne făcea să tremurăm, că se va incheia o „pace ungureasca,” care ne-ar fi nimic și cea din urmă speranța de libertate, și ar fi facut, ca jugul robiei sa fie și mai greu ca pâna acum.

*

Umbrele înserării se lasa, asupra casuțelor

Sfat preotesesc.

Preoții gr. cat. români din Maramurăs în 20 I. c. au înființat sfatul preotesesc al preoților gr. cat. români. Președinte : vicariul substitut Ioan Dorog ; vice-președinți : Iuliu Dragoș și Ioan Tarția ; secretari : preoții Iuliu Ardelean și Artemie Anderco. În comitetul executiv sau ales protopopii : Petru Salca, Emil Bran și preoții : Ion Birlea, Titu Demian, Augustin Darabanth, Vasile Cziple, Gavril Timiș, Stefan Ilnicki, Juliu Rednic, Virgil Șuranyi, Ștefan Pop, Victor Ștefiu. Sfatul preotesesc preține : 1. Autonomie bisericească gr. cat. rom. 2. Reînființarea episcopiei Maramurașului ; 3. Răscumpărarea lecticalului și dotarea preoțimei amăsurat calificației ei ; 4. Regularea pensiunii preoțești și văduorfanale ; 5. Ștergerea anului de văduvie ; 6. Abrogarea căsătoriei civile ; 7. Ținerea Sinodului diecezan

tot la 3 ani ; 8. Reforma creșterii clerului. Intregirea programului e de lipsă, de aceea sunt rugați d-nii preoți cari n'au luat parte la constituire, ca în timp posibil scurt să între ca membri în sfatul preotesesc. Insinuarile se fac la subscrierile : Valeni (p. u. Barsana).

La 23-XII-1918.

Pentru presidiu :

Iuliu Ardelean

preot secretariul sfatului preotesesc.

Greutățile tehnice nu ne-a îngăduit scoaterea planuită de Craciun. Va apărea număr literar de Anul-Nou.

noastre înfrumșetate pe la streșini cu lungi sloi de ghiața.

În dreptul porții se aude deodată, scârțaitul zapezii sub pașii colindătorilor . . . În latratul cânilor se stracoara cu zor pe porțița scunda, ca nu peste mult melodii duioase să ridice mareșia acestui mare praznic al nostru.

De odată cu cele dintâi accente ale melodiei se înseninează fețele celor din casa, ochii se aprind de o svântă bucurie, spulberându-se ca un vis urât *amintirile dureroase ale trecutului.*

Parinților și fraților reînforși din tranșee, de mult nu le-a fost dat să se desfateze în glasurile argintii ale colindătorilor.

Pace . . . între oameni buna învoire ! . . . ne răsuna în urechi tot mai precis, tot mai încântător, tot mai magic. Sufletul ni-e plin de speranțe, ce's aproape de realizare.

Deodată cu caderea lanțurilor robiei, va fi adevărata pace și buna învoire între oameni și pe pamântul nostru românesc din fieiertata Ungarie.

Nu se putea, ca războiul mondial să aiba sfârșitul pe care îl doreau Nemții și Ungurii !

Nu se putea să iasă înfrânte legile eterne ale progresului !

Trebuia să iasă învingător dreptul, care să dea satisfacție pentru nedreptățile îndurate !

La ce în trecut numai cu frica și sfiala îndrazneam să ne gândim, acum vedem înfaptuindu-se. Se realizează aspirațiile noastre sfântă, „Unirea

tuturor Românilor în un mare stat național“. Frumoasa rasplata pentru durerile și suferințele din trecut !

În clipele aceste sfântă de mare praznic, gândurile ni-se îndreaptă pline de recunoștința, către iubiiții noștri frați din țara mama, cari au suferit și și-au varsat sângele, pentru desrobirea noastră și a caror venire o așteptam cât de îngraba cu bucurie și însuflețire.

Să îndreaptă către noul nostru rege Ferdinand I. și a luminaților lui sfetnici, cari au înțeles chemarea sfântă a românimii de pretutindenă, de a se uni în o „Românie-Mare“.

Să îndreaptă către puternicii aliați ai României, luptătorii neînvinși ai democrației.

Către tine „taica“ Wilson, care cu nota adresată cu vreo 2 luni înainte, ne-ai arătat calea ce avem să apucăm, însuflețindu-ne curaj în luptă pentru realizarea visului de veacuri. Iți vom purta vecinica recunoștința pentru cuvintele nemuritoare : *dreptul de libera dispunere, de libera cărmuire*, cuvinte cari ne-au ridicat din robie și cari is baza vieții noastre naționale din viitor.

Mulțămim ție Doamne, ca ne-ai învrednicit, ca prin noi să savârșești actul mareș al unirii tuturor românilor.

Mărire întru cei de sus . . . lui Dumnezeu !

STIRI

DIN MARAMURAS

Cetim, ca protopretorele din Hust Mokcsay Zoltán e transpus în cercul Sighetului. D-sa nu vorbește limba româna, limba celor mai mulți din cerc. Ne miram deci și întrebam, de dragul cui s'a facut rinduiala ?

Marți (30 I. c.) sub întunecul de seara reprezentanții celor 5 orașe așa numite de coroana — Sighet, Câmpulung, Teceu, Vișc și Hust ș-au ales un comitet, care sa lucreze pentru integritate. D-l Mokcsay a facut un memoriu istoric și statistic. E facut dupa recepta veche, plin de neadevaruri, de gust. dam pe cel mai grosolan ; in Satu Slatina nu-i nici un picior de *Român*, caci 41.68 % sunt Ruteni. Halal de așa început ! Cu minciuna nu poți și cina.

Vecinii *Rusini* nu știu ce sa faca cu *Rusca Kraina* de o parte, și cum se vorbește *Ucraina* mama nu i-a primit prea bine. Nu-i mirare. Nu umbla pe un drum cu toții. De ne-ar întreba, noi i-am ști sfatul, ce sa faca.

Dnii Dr. I. Rednic și Dr. G. Bota invita pe toți oficianții publici români (dela comitat, justiție, și alte oficii de stat, comunale et c.) pe 10 Ian. 1919. st. n. la oarele 12 în localul bancii Maramurașana la constatare pentru a alege delegații in Consiliul Național Român Comitatens.

Oficiale. Comitetul dirigator a sfatului nostru s'a ales în adunarea de Vineri cum urmeaza : pe lângă președintele dr. Vasile Kindriș vicepreședini : Alesandru C. Anderco și Simeon Balya ; mem-

bri : dr. Titu Doros, dr. Ioan Rednic, dr. Grigore Bota, dr. Ion Kovats, Emil Stoica, dr. Aurel Szabó, dr. Vasile Filipciuc, Ion Tarța, Artur Anderco, Iuliu Ardelean și maiorul Artur Dan, secretari-notari : Ion Bilț-Dancuș, Vasile Filipan și Longin Mihályi.

Armata româna va ocupa în cu-rând și orașul Sighet. Pregateri pentru primirea serbatoreasca se fac.

Sfaturile satenești au sa ia masuri și se sa 'ngrigeasca, ca cei ce prin cumpararea și vânzarea mijlocitoare urca prețurile lucrurilor de prima lipsa se fie ținuti în socoteala și ca aceste lucruri se nu iasa dela noi.

Oficerii *activi* au a-se pune la dispoziția Sfatului Armatei și a siguranței publice (Sibiu) până'n 1. Ian. 1919. Altcum nu se va reflecta la serviciu lor.

Consiliul dirigent a dat mai multe rîndueli pentru susținerea buneirîndueli. Cei vinovați vor fi pedepsiți aspru.

A. M. Le-am primit. Când ne vom putea mari coloanele, le vom publica. Mulțumite.

Mai multora. Pe unii Români îi vedem sprijinind treburi streine. Ne miram. Doar' nu duc frica și azi. A trecut vremea șovairei. Trecutul se poate uita. Ținuta de azi se urmarește. Azi numai Români putem fi, numai interese românești a partini.

La Maramurasana se vor putea cumpara steaguri naționale și tricolor.

Maramurasana își cauta servitor, deslușiri se capata în localul bancii.

Editor si Proprietar : C. N. R. din Maramuras.

Redactori responsabili : Dr. Vasile Kindriș si Dr. Titu Doros.